



# İNNOVATİF

TOROS İNOVASYON BÜLTENİ

Kasım 2020 / Sayı 10

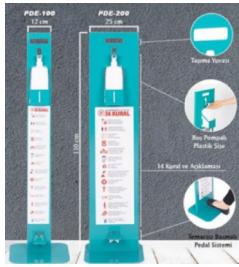


**Farklı olmak; herkesin göremediğini görebilmektir.**

## PANDEMİ İLE GELEN İNOVATİF UYGULAMALAR

Yenilik sürecinin başlangıcı, yeni ve yaratıcı fikirlerin oluşması ile birlikte kullanılabilir ürün veya sürece dönüştürülmesini ve ek katma değer (farklılaştırma, yeni özellik katma, maliyet azaltma, yeni pazarlar yaratma) yaratılmasıdır. İnovasyon denilince çoğunlukla akıllara ürün inovasyonu gelmektedir. İnovasyonun temel amaçlarından birisi sorunlara veya ihtiyaçlara yönelik ürün, süreç, pazarlama ve organizasyonel inovasyon yaklaşımı ile inovatif düşüncelerin ortaya çıkmasını ve çözüm süreçlerinin gerçekleştirilmesini içermektedir. Bültenimizin daha önceki sayılarında inovasyon türlerine yer vermiştik.

Fikirler müşteri odaklı, pazar odaklı, iş odaklı, ürün odaklı, teknoloji odaklı ve gelecek odaklı şeklinde olmaktadır. Bu sayımızda, pandemi dönemi ile birlikte bazı yenilikçi fikirlerin hayata geçmesi sonucunda günlük hayatımızın birer parçası olan ürün, süreç, pazarlama ve organizasyonel inovasyon örneklerini sizler için ele aldık...



Pandemi ile birlikte kargo şirketleri, eve yemek hizmeti sunan şirketler, online alışveriş sitelerinin bu dönemde "temassız teslimat" ile yeni bir yaklaşıma geçmesi süreç inovasyonu için çarpıcı örnekler arasında yer almaktadır.

Temas etmemek ve hijyenin çok önemli olduğu bu dönemde özellikle sosyal ve iş hayatımızda toplu alanlarda yer alan ayakla basılan veya sensör ile çalışan dezenfektan standları için yeni tasarımların üretilmesi ürün inovasyonunun bir örneğidir. Ellerinizin dezenfekte işlemini hiçbir yere dokunmadan pedal sistemi ile gerçekleştirilebilmektedir.



Hastalık ile bir şekilde temasa geçmiş kişiler veya hasta olan kişilerin belirlenmesi için toplu bir etkinlik, seyahat veya spor organizasyonu gibi toplu alanlar için kişilere tanımlanmış kodlar aracılığıyla uyarı ve denetleyen sistemler sayesinde hastalığın yayılmasının önlenmesi ise organizasyonel inovasyonu için çarpıcı örnekler arasında yer almaktadır.

Şekil b. Organizasyonel inovasyon  
Pandemi ile birlikte bir kargo şirketinin film dizi izleme uygulamasına üye olduğunuzda indirim tanımlanması ise pazarlama inovasyonu için çarpıcı örnekler arasında yer almaktadır.

>> BU SAYIDA

PANDEMİ İLE GELEN İNOVATİF UYGULAMALAR

SAYGI VE MİNNETLE ANIYORUZ

İNNOVASYON'DA İNSAN-2

TOROS TARIM VE TARIMDA SAYISALLAŞMA

6 ŞAPKA DÜŞÜNME TEKNİĞİ

# SAYGI VE MİNNETLE ANIYORUZ



**Şekil 1.** Mehmet Sekmen tarafından paylaşılan resim



**Şekil 2.** Süleyman Efe Çat - Mehmet Çat - Mersin İşletme Tesisi - Teknik Ressam



**Şekil 3.** İrem Çat- Mehmet Çat Mersin İşletme Tesisi - Teknik Ressam



**Şekil 4.** Erdem Özmen - Mehmet Fırat Özmen Mersin İşletme Tesisi - Teknik Ressam

## Atatürk'e en çok neyi söylemek isterdiniz?

Atamı görebilsem, öncelikle elini öperdim. Seni çok özledik ATAM, hoş geldin derdim. Kurtuluş Savaşı'nda, Sankamış'ta, Çanakkale'de bu büyük milleti Lazı, Kürdü, Çerkezi, Sünni'sini, birbirine canını verecek kadar nasıl kenetledin Atam diye sorardım ve akşam ona bir masa kurardım. Ali Yenigün – Mersin İşletme Tesisi- Enstrüman Ustası

Çok şey var aslında söylemek istediğim ama ilk olarak minnet duygumu dile getirirdim. Bize miras kalan bakış açısı, yılmazlığı, inancı ve zor zamanlardaki birlik duygumuzun bizi ayakta tuttuğunu söylerdim. Aslı Durmuşoğlu – Mersin İşletme Tesisi - İnsan Kaynakları Şefi

Bizden ve bizim yetiştirdiğimiz fidanlardan ümidini kesmemesini manevi desteğiyle her zaman ki gibi yanımızda olmasını diler ve söylerdim. Neslihan Ortatepe – Mersin İşletme Tesisi- Mali İşler Şefi

## Atatürk'ün en çok içinize işleyen sözü nedir?

"Şuna inanmak gerekir ki dünya yüzünde gördüğümüz her şey kadının eseridir." Abdurrahman Tarhan – Mersin İşletme Tesisi - Pano Operatörü

"Hayatta en hakiki mürşit ilimdir." Cemre Avşar – Mersin İşletme Tesisi - Ar-Ge Uzmanı

"Bir milletin ahlak değeri o milletin yükselmesini sağlar." Devrim Özdemir – Mersin İşletme Tesisi - Torbalama Uzmanı

"En büyük savaş cahilliğe karşı yapılan savaştır." Erol Kalıcı – Mersin İşletme Tesisi - Usta Yardımcısı

"Uygurluk yolunda başarı, yenileşmeye bağlıdır. Sosyal hayatta, iktisadi hayatta, ilim ve fen sahasında başarılı olmak için yegane gelişme ve ilerleme yolu budur." Eşref Topkoç – Mersin İşletme Tesisi -Ar-Ge Uzmanı

"Benim naçiz vücudum, bir gün elbet toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti, ilelebet payidar kalacaktır." Hülya Canatanoğlu – Mersin İşletme Tesisi- Proses ve Planlama Mühendisi

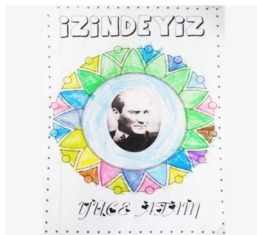
"Bir ulusun asker ordusu ne kadar güçlü olursa olsun, kazandığı zafer ne kadar yüce olursa olsun, bir ulus ilim ordusuna sahip değilse, savaş meydanlarında kazanılmış zaferlerin sonu olacaktır. Bu nedenle bir an önce büyük, mükemmel bir ilim ordusuna sahip olma zorunluluğu vardır." Mustafa Arslanlı – Mersin İşletme Tesisi - Muhaberat Elemanı

"Beni ne zaman görmek isterseniz aynaya bakın. Siz Türk çocukları benim bir parçasınız ve bende sizin." Orhan Tarkan – Mersin İşletme Tesisi- Enstrüman İşçisi

"Eğer bir gün benim sözlerim bilim ile ters düşerse bilimi seçin." Turgay Baygöl – Mersin İşletme Tesisi – Usta Yardımcısı



**Şekil 5.** Defne İdil Özdağ - Şefik Özdağ Mersin İşletme Tesisi - İş Güvenliği Elemanı



**Şekil 6.** Ayhan Tufan - Kadir Tufan Mersin İşletme Tesisi - Proses Planlama Elemanı



**Şekil 7.** Ömer Özsin tarafından paylaşılan bir resim (Mersin İşletme Tesisi – SEÇ - Çevre Personeli)



**Şekil 8.** Aysu Ulusal tarafından paylaşılan bir resim (Mersin İşletme Tesisi - ARGE - ARGE Uzmanı)

## Atatürk'ün hangi yönünü kendinize örnek alıyorsunuz?

Atatürk'ün çalışkanlığını, asla yılmadan, taviz vermeden hedeflerine ulaşmak için gösterdiği sabır ve disiplini ve kararlılığını, ileri görüşlülüğünü, vatanseverliğini, bilim ve akılla hareket etmesini ve yenilikçi düşüncelerini kendime örnek alıyorum. Ebru Tatarhan – Mersin İşletme Tesisi- İdari İşler Şefi

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu ve önderi Mustafa Kemal Atatürk, cepheden cepheye koşarak savaşmış ve yeni kurduğu Türk devletini reformlarla geliştirmek için çabalamış bir devlet adamıdır. Kısa hayatında yaptığı devrimler ve savaşların yanında herkesin gıpta edeceği bir çok kişisel özelliği vardır. Atatürk'ün sanatseverliği, sabırlı ve disiplinli olması, rehberlik etmesi, sorunlara karşı çözümcü olması örnek aldığım özelliklerindedir. Dünya tarihinde eşi benzeri görülmemiş bir vatan müdafaasının destanını yazan, Kurtuluş Savaşımızın başkomutanı, Cumhuriyetimizin mimarı, büyük önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün aramızdan ayrılışının 82. Yılında minnetle ve rahmetle anıyoruz. Özkan Sungur – Mersin İşletme Tesisi- Kantar ve Sevkiyat Şefi

Sevgili Atam... O kadar çok sevilen ve örnek alınacak bir insan. Kelimelere sığmayan yüce bir insan. Lakin klasik terimler dışında tarifini olgunlaştıkça daha iyi hissettiğim örnek aldığım insan. Kendi çağında ve günümüz dünyasında verdiği en önemli mesaj kadına değer verip yüceltmesidir. Benim nazarımda kadına değer veren çağdaş dünya düzeninde yer bulabilen düşüncenin daha güzel ve yaşanabilir bir dünyanın ve toplumların temel anahtarı olmasıdır. Dünya lideri olmanın, aile liderliğinden başlayacağı inancını taşımaktayım. Kadını çözen ileri görüş ve karakterin dünyanın temel sorunlarını çözecek güçte olduğuna inanıyorum. Dünya üzerinde ağlayan ezilen kadının kalmaması dileği ile ATAM'ı ve bu düşüncesini sevgi ile anıyorum. Raşit Yünsek – Mersin İşletme Tesisi- Kuvvet Merkezi İşçisi

Atamızın tüm İnkılaplar'ına saygı duyuyorum. Benim için; içinde bulunduğumuz dönemde en öne çıkması gereken halkçılık ilkesidir. Cumhuriyet ile yönetilen bir ülkede siyasal açıdan kalkınmada, yönetimde ve devlet imkanlarının kullanılmasında halk yararının gözetilmesi önemlidir. Atatürk'ün "Beni görmek demek mutlaka yüzümü görmek değildir. Benim fikirlerimi, benim duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız bu kafidir" sözünü iyi anlamamız ve uygulamamız gerekmektedir. Tarkan Aslandaş – Mersin İşletme Tesisi - Amonyak Ustası

Atatürk'ü, sizlerin de bildiği pek çok veciz sözüyle, anlatmak istedikleriyle anlatmanın ve değerlendirmenin mümkündür. Türklüğüyle övündüğü sözleri, Cumhuriyetin erdemleri, bağımsızlık, egemenlik vurguları; dil, tarih, sanat, spor, eğitim vs gibi pek çok konudaki sözlerini örnek alıyorum. Zeyrek Öztürk – Mersin İşletme Tesisi- Kuvvet Merkezi Ustası

# İNOVASYON'DA İNSAN-2

## Aslı Durmuşoğlu

Bu sayıda size pandemiden sonra çok daha üzerinde durulan Türkiye'de de sayıları gittikçe artan ve şirketlerin gözdesi olan T-İnsan modelinden kısaca bahsedeceğim. Benim ilgimi çekti sizde bilin isterim. Bu konudaki Türkçe ilk ve tek kaynak ise Futurist Ufuk Tarhan'ın "T-İnsan" kitabı.

"Yılın En İnovatif İş Kitabı" ödülünü kazanan T-İnsan, yeni bir kişisel dönüşüm modeli sunması ve kazandırdığı gerçekçi + geleceği bakış açısıyla değil; içinde yer alan QR kodları ile "artırılmış okuma" olanağı sunması, son derece ciddi ve hayati konuları hikaye gibi akıcı, anlaşılır anlatması, yepyeni kavramlarla tanıştırmaları ve bilinen kavramlara yeni anlamlar yüklemesiyle de dikkat çekiyor.



### Nedir bu T-İnsan?

T insan, Leonardo da Vinci'nin "altın oranından" da esinlenilerek yeniçağ insanının alması gereken formasyonu anlatmak için kullanılıyor. Bir şeyin her şeyini; dikey öğrenme, bilme, T'nin dik bacağını, her şeyin de bir şeyini; yatay öğrenme, bilme, T'nin dik bacağını bilmeyi ifade ediyor.



### Neden şirketlerin T-İnsan tipine ihtiyacı giderek artıyor?

IDEO şirketinin CEO'su Tim Brown'un "T Shaped People" diye tarif ettiği bu kişiler, uzun yıllar yalnızca tek bir konu üzerinde çalışıp uzmanlaşmak yerine, tek bir konuda derinlemesine bilgi sahibi olurken birbirleriyle bağlantılı birçok alanda da genel bilgi sahibidirler. T harfinin gövdesi, onların uzmanlaştıkları alanı; T'nin kolları da kendilerine seçtikleri diğer ilgi alanlarını simgeler. T tipi insanlar kendi alanlarında teorik ve pratik bilgiye, güncel gelişmelere hakimdirler ama kendilerini sadece uzman oldukları alanla sınırlamazlar. Aksine farklı alanlara duydukları ilgi onları besler ve bu sayede her geçen gün kendi alanlarında daha fazla "ustalaşırlar". Yaratıcılıkları çok yönlü olmalarından kaynaklanır. T tipi insanlar edindikleri disiplinler arası bilgi ve deneyimle sorunları daha çabuk kavrar, daha hızlı çözümler üretirler. Bu da yenilikçiliğin en önemli koşuludur. Yenilikçilik tam da buradan kaynaklanır: İnsan başka alanlarda öğrendikleriyle kendi alanında çok daha yaratıcı olur.

Bir de I tipi insanları vardır. I Tipi insanlar T tipi insanların tam tersidir. Tom Kelley I tipi insanların genelde bir mühendis kafasıyla hareket ettiklerini söyler. Bu kişiler süper zeki olabilirler. Ancak bu insanların çoğunluğu resmin bütününe görmekte ve iyi iletişim kurmakta zorlanırlar. I tipi insanların kendi uzmanlık alanları dışındaki konu ve insanları işlerine dahil etmezler genellikle her kararı kendi aralarında alırlar. Derinlemesine uzmanlıkları çok iyi olsa da soft skills denilen destekleyici yetenekleri (iletişim becerileri, takım çalışması, sunum yeteneği, toplantı yönetme yeteneği, liderlik yeteneği, network kurma yeteneği gibi) gelişime açık yanlarıdır ve bunları geliştirmek için çaba harcamazlar.

Öte yandan T tipi insanlar I tipinin tersine birçok konuyu kucaklayıp tek konuda derinleşen insanlar olduğundan çok daha üstün bir iletişim ve problem çözme becerisine sahiptirler. Bunlar arasından mühendis çıkanlar olabileceği gibi antropolog, sosyolog ya da psikolog da çıkabilir. Konulara tek bir açıdan bakmaz, daha zengin bakış açılarına sahip olurlar.

Bugün artık dünyadaki birçok problem ancak toplum bilimciler, mühendisler ve tasarımcıların iş birliği ile çözülebilecek problemlerdir. Sanatçıların, bilim adamlarının, sosyologların ve iş adamlarının birlikte çalışmasını gerektirecek o kadar iş / konu / sorun var ki hemen her alanda çok daha fazla T tipi insana ihtiyaç var.

Kaynaklar:

<https://www.ufuktarhan.com/>

<https://www.temelaksoy.com/bazilari-i-tipi-bazilari-t-tipi-sizin-tipiniz-hangisi/>

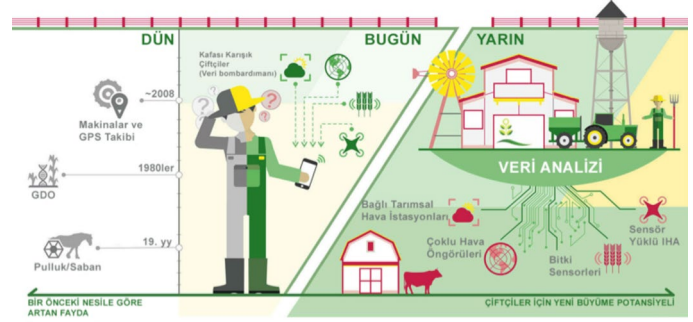




# TOROS TARIM VE TARIMDA SAYISALLAŞMA

Doç. Dr. Emin Bülent Erenoğlu

Bilindiği gibi dünyamız artan nüfus ve gelişen teknolojiye paralel olarak birçok çevresel sorun ile de karşı karşıyadır. Söz konusu bu problemler, yeryüzünde zaten sınırlı olan bitkisel üretim alanlarının üzerindeki baskıyı daha artırmakta, bu durum da, söz konusu alanların daha etkin kullanımlarını sağlayacak doğru uygulamalara duyulan ihtiyacı her geçen gün artırmaktadır. Hassas Tarım ile başlayan ve Akıllı Tarım'a geçen süreci kapsayan ve Türkçe'ye Tarımda Sayısallaşma olarak çevrilebilecek Tarımda Dijitalizasyon uygulamaları da sürdürülebilir bir dünya yaşamı için ihtiyaç duyulabilecek olan doğruların uygulanmasında oldukça önemli potansiyeller barındırmaktadır. Tarımsal üretimdeki teknik-teknolojik gelişmeler, sanayi alanındaki gelişmeler ile paralel olarak ilerlemektedir.



2000'li yılların sonundan itibaren hayatımıza girmeye başlayan Hassas Tarım, bitkisel üretim yapılan alan veya üretimi yapılan bitki için yeni üretim ve yönetim uygulamalarının tatbiki için verilere başvurulmasını ifade etmekteydi. Örneğin, sensor teknolojilerinin ve uygulama yöntemlerinin üretim süreçlerinin ve büyüme koşullarının optimizasyonu için kullanılması bu sürecin önemli elemanlarından birisi olmuştur.

Akıllı Tarım veya Tarım 4.0 olarak isimlendirilen ve içinde bulunduğumuz zamandaki tarımsal dijitalizasyonun ana aktörü konumundaki uygulamalar ise, çiftliklerin oldukça karmaşık olan yönetiminin optimizasyonu için bilgi ve veri teknolojilerinin kullanılmasını hedeflemektedir. Hedef, çiftçilerin mevcut durumda kendilerine pek de bir şey ifade etmeyen veriler sonucunda karşı karşıya kaldıkları kafa karışıklıklarına çözüm bulmaktır. Yani, var olan verilerden yararlanılarak çiftçilere kendi arazileri, bitkileri ve hedefleri için daha doğru uygulamaları seçmelerine yardımcı olunması ana düşüncedir.

Bu düşüncelerin ışığı altında, doğru gübre kaynağının, doğru dozda, doğru zamanda ve doğru yere uygulaması olan ve kısaca 4D Bitki Besleme olarak bilinen hassas besin yönetiminde çiftçilerin işini kolaylaştırma amacıyla Toros Çiftçi uygulaması Türkiye Tarımına kazandırılmıştır. Bu sayede, Toros Tarım olarak geleceğin tarımı için önemli bir adım atılmıştır.

Uygulamaya, masaüstü bilgisayarlar ve/veya IOS ve Android işletim sistemine sahip cep telefonları/tabletler aracılığıyla erişim sağlanabilmektedir. Çiftçilerin, buğday, mısır, pamuk başta olmak üzere çeşitli bitkilerdeki üretimlerini optimize etmelerini sağlama amacı taşıyan uygulama ile üreticiler toprak analizlerine dayalı biçimde gübre dozlarını belirlerken, bitkilerinin gelişmelerini ve tarlalarının hava durumunu takip ederek en doğru zamanda hangi gübreleri atmaları gerektiğine dair doğru bilgilere ulaşmaktadırlar.

Görüntü teknolojileri kullanılması ile tarlada yapılacak doğru uygulamaların hassasiyetinin daha da artacağı düşünüldüğünden, bu teknolojilerin kullanımı da geleceğin tarımında oldukça önemli bir yer tutacaktır. Bu nedenle, insansız hava araçlarına monte edilen hassas kameralar yardımıyla elde edilecek görüntülerden yararlanılması amaçlı çalışmalar da paralelinde yürütmekteyiz. Bu çalışmalar ile tarlanın/bahçenin sorunlu alanlarının en hızlı biçimde tespit edilerek, o alana ait çözümlerin yine en hızlı sürede üretilebilmesi planlanmaktadır.

Bu faaliyetlerimizde, hem çiftçilerin sorunlarına yerinde çözümler bulmak hem de Tarım 4.0 üzerinden çiftçiler ulaştırdığımız bilgilerin doğruluğunu test etmek amacıyla, Toros Tarım'ın idari yapılanması içerisinde yer alan yedi bölge müdürlüğünde faaliyetlerini yürüten teknik ekip elemanlarımız doğrudan katılım sağlamaktadırlar.

Kısaca özetlemeye çalıştığımız bu bilgilerin ışığı altında, Dünya yaşamının sürdürülebilirliği ve mevcut risklerin ortadan kaldırılması, kaldırılmasa da azaltılması amacıyla verilerden yararlanılmasının üreticilerin de işlerini kolaylaştırıp, daha kazançlı üretim yapmalarına yardımcı olacağı aşikârdır.

**Not:** Toros İnovasyon Bülteni 10. sayısında "Toros Tarım ve Tarımda Sayısallaşma" konusu ile ilgili olarak bültenimize katkıda bulunan Çukurova Üniversitesi Öğretim Üyesi ve Toros Tarım Danışmanı Doç. Dr. Emin Bülent Erenoğlu'na katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

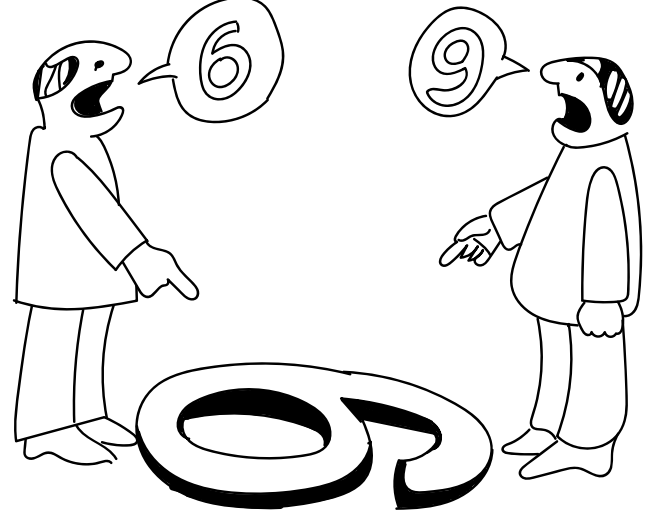


# TOROS TARIM VE TARIMDA SAYISALLAŞMA

## Hülya Canatanoğlu

Toros İnovasyon Bülteni'nin 5. sayısında yaratıcı düşünme tekniklerinden "SCAMPER" yöntemi hakkında kısa bir bilgi vermiştik. Bu sayımızda ise farklı bir düşünme tekniği ile devam ediyoruz...

SCAMPER tekniğini incelemek ve Toros İnovasyon Bülteni'nin 5.sayısına ulaşmak için [BURAYI](#) tıklayabilirsiniz. Muhteşem fikirler birdenbire ortaya çıkmaz. Yaratıcı bir fikir üretilebilmek için doğru bilgiye ve deneyime sahip olmanın yanında sahip olduğunuz bu birikimi doğru yöntemler ile yorumlayabilmeniz gerekmektedir. Ancak; yaratıcı düşünme, konular ve problemler hakkında farklı bir şekilde düşünme gerektirmektedir. Herkesin baktığı pencereden baktığınızda siz de muhtemelen aynı manzarayı göreceksinizdir.



Geçmiş zamandan günümüze yaratıcı fikirleri ile hayatlarımıza yön veren birçok kişi, fikirlerini ilk dile getirdiğinde "hayalperest" ya da "çılgın" olarak düşünölmüştür. Aslında insanlar bunu düşünmekte haklıydılar: Çünkü bu insanlar kimsenin görmediğini görebilmiş, kimsenin düşünemediğini düşünebilmiş "çılgın" insanlardı. Yaratıcı fikirler üretilebilmek için ayakları yere basan bir hayalperest olmak önemlidir. İnovatif bir fikri oluşturabilmek için birçok fikir üretilebilir ve birçok yenilgi yaşanabilir. İlk seferde doğruyu bulmak diye bir hedef olmamalıdır. Yapılan hatalar, yanlış fikirler, hatalı denemeler bizi doğruya bir adım daha yaklaştırır. Thomas Edison'a, 999 denemeden sonra yaptığı birinci deneyde ampulü bulmasıyla ilgili olarak şöyle bir soru yöneltilmiştir: "999 kez hata yapmanıza rağmen, bininci deneyi yapacak gücü nereden buldunuz?"

Edison şu yanıtı vermiş, "Ampulün icadı bin aşamalı bir süreçti. Hata gibi görünen ilk 999 aşama bininci ve son aşamaya götüren öğrenmelerle doluydu."

Yaratıcı düşünmeyi teşvik etmek için kullanılabilir birçok araç ve teknik bulunmaktadır. Bu sayımızda sizleri ALTI ŞAPKA TEKNİĞİ ile tanıştıracacağız.



## 6 ŞAPKA DÜŞÜNME TEKNİĞİ

6 Şapka Düşünme Tekniği'nde her bir şapka, farklı bir bakış açısını temsil etmektedir. Toplantılar veya beyin fırtınası esnasında, ekip üyelerinin olası çözümlere farklı perspektiflerden bakmalarına olanak sağlamak için kullanılır.

Her şapka farklı bir düşünme açısını temsil eder ve toplantı sırasında her üye sıra ile şapkaları takar. Şapkayı takan kişiye, şapka rengine göre aşağıdaki sorular sorularak not edilir. 6 Şapka Tekniği, beyin fırtınası tekniğine benzemektedir ancak şapka renkleri sayesinde kişilerin büründükleri duygu durumu değiştiğinden olaylara ve çözümlere farklı bakış açıları ile yaklaşmaları sağlanır. Aşağıda yer alan sorular ve benzerleri şapkayı takan kişiye sorularak cevapları not edilir. Elde edilen sonuçlar problemin çözümünde bizleri bir aşama ileri götürecektir.





## BEYAZ ŞAPKA

(Gerçekler ve Bilgiler)

- Bu konu hakkında ne biliyoruz / ne bilmiyoruz?
- Bu durumdan ne öğrenebiliriz?
- Bu sorunu çözmek için hangi bilgilere ihtiyacımız var?
- Bu sorunu çözmek için kullanabileceğimiz potansiyel mevcut çözümler var mı?



## KIRMIZI ŞAPKA

(Duygular, Seziler, Hisler)

- Bu çözümle ilgili içgüdülerim ne?
- Duygulara dayanarak, bu sorunu çözenin başka bir yolu var mı?
- Yaptığımız seçimle ilgili duygularımız neler?
- Sezdiğimiz bize bunun doğru çözüm olduğunu söylüyor mu?



## SARI ŞAPKA

(Faydalar)

- Soruna yaklaşmanın en iyi yolu nedir?
- Bunun işe yaraması için ne yapabiliriz?
- Bu eylemin uzun vadeli faydaları nelerdir?



## YEŞİL ŞAPKA

(Yeni fikirler, Fırsatlar)

- Alternatif olasılıklar var mı?
- Bunu başka bir şekilde yapabilir miyiz?
- Bu soruna başka açılardan nasıl bakabiliriz?
- Kutunun dışında nasıl düşünüyoruz?



## SİYAH ŞAPKA

(Yargı - Sarı Şapka'nın tam tersi)

- Bu fikir muhtemelen nasıl başarısız olacak?
- Bu fikrin ölümcül kusuru nedir?
- Olası riskler ve sonuçlar nelerdir?
- Bunun işe yaraması için kaynaklara, becerilere ve yeteneğe sahip miyiz?



## MAVİ ŞAPKA

(Sonraki adımlar, Sonuçlar)

- Sorun nedir?
- Problemi nasıl tanımlarız?
- Hedefimiz ve istediğimiz sonuç nedir?
- Sorunu çözerek ne elde edeceğiz?
- İlerlemek için en iyi yöntem nedir?



TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN KURUCUSU,  
ULU ÖNDER MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'Ü SEVGİ, SAYGI VE  
ÖZLEMLE ANIYORUZ...

1881 - 1938